

Redaksjon: Lars Halvor Magerøy – Tlf.: 22 00 00 00

VG
debatt
debatt@vg.no

■ ■ **Christoffer-saken viser at vi trenger systemer som sikrer at vold mot barn blir oppdaget og rapportert**

” Selv med kunnskap vet vi at ansatte i barnemiljøer ikke gjør det de er pliktige til, nemlig å melde fra

Volden mot barn

Forrige uke falt dommen over stefaren som er tiltalt for å ha mishandlet Christoffer, 8 år, så han døde. Vi ønsker å fortelle hva forskningen viser om vold mot barn i dagens Norge.

La oss begynne med det som er sikkert. At et barn blir mishandlet til døde av stefaren sin, er en ufattelig tragedie som heldigvis rammer svært få. Vi vet dessuten, fra svenske studier, at volden mot barn i et historisk perspektiv, har avtatt. Dette gjelder også grov og dødelig vold.

Christoffers historie, slik den fremstilles i media, følger læreboken med tanke på tegn til mishandling, både ut ifra medisinsk og sosial synsvinkel. Christoffer hadde gjentatte ganger uforklarlige skader, han ble lagt inn på sykehus med et meget uklart sykdomsbilde, og han viste atferdsendring.

Christoffer tilhørte en utsatt gruppe barn (med atferdsvansker), og levde i en utsatt sosial situasjon hvor mor hadde ny partner.

Likevel klarte ikke omgivelsene å reagere, noe som ofte kjennetegner slike saker.

Vi vet at barn med ulike former for handikap og atferdsproblemer blir mer utsatt for vold enn andre. Barn i familier med dårlig økonomi, rusproblemer og vold mot mor, utgjør risikogrupper. Videre har innvandrerbarn større sannsynlighet for å bli utsatt for grov vold fra foreldre.

FORFATTERNE: Carolina Øverlien er Dr. Philos og Mia Myhre barnelege ved Nasjonalt kunnskaps-senter om vold og traumatisk stress

VG innlegg

Av Carolina Øverlien og Mia Myhre

at det er størst fare for å overse slike tilfeller.

Tabubelagt

Ettersom det ikke føres statistikk over barnemord i Norge, får vi støtte oss til svenske tall. I Sverige, med dobbelt så stor barnepopulasjon som Norge, dør årlig syv barn som følge av vold. Gjerningsmannen er nesten uten unntak barnets mor eller far.

NOVAs studie fra 2007 viser at åtte prosent av norske tenåringer har blitt utsatt for vold i hjemmet i oppveksten. Det finnes altså forskningsbaserte tall på emnet.

Gjentatte målinger er viktig, for å kunne følge utviklingen i samfunnet.

Imidlertid mener vi at tall er uvesentlig for å sikre utsatte barn her og nå. For å hjelpe de utsatte barna, trengs det kunnskap som gir evne til å se signalene.

Flere studier har vist at på tross av stort engasjement blant ansatte i førskole og skole, tar ikke den enkelte det avgjørende steget og melder ifra til Barnevernet ved mistanke om vold. En studie av lærerstudenters kunnskap om vold og overgrep mot barn, viste at de fikk svært begrenset undervisning i temaet.

Majoriteten sa de ikke hadde tilstrekkelig kunnskap til å møte utsatte barn i praksis.

Kanskje stemmer rapportens konklusjon, om at kunnskap gir mot til å se og trygghet til å handle. Men selv med kunnskap vet vi at ansatte i barnemiljøer ikke gjør det de er pliktige til, nemlig å melde fra når de mistenker at et barn lider.

Vold og overgrep mot barn er tabubelagte temaer som vekker sterke følelser.

Det kan være at vi ikke ønsker å stå alene i slike saker, men venter på at flertallet skal reagere. Mange av oss

TABU: Mange føler uvilje mot å ta inn over seg signaler om at barn utsettes for vold. Det hindrer handling, skriver forskerne ved NKVTS.

Foto: INGAR STORFJELL, AFTENPOSTEN

føler uvilje mot å se det som er for ubehagelig, og dette hindrer handling.

Obligatorisk undersøkelse

I mange saker om vold mot barn er tegnene på overgrep uklare. I en norsk studie av 91 barn under tre år som var innlagt på sykehus med hodeskader fra 1995 – 2005, var det mistanke om mishandling hos 17 barn, mens 39 tilfeller ble bedømt som uavklart. Manglende dokumentasjon av sykdomshistorien var den viktigste årsaken til dette.

Rutiner for informasjonsinnsamling og utredning er viktig for å kunne fatte mistanke om mishandling, men også for det motsatte – å avkrefte. Men selv den beste medisinske utredning etterlater ofte tvil.

Gode systemer for samarbeid mellom helsevesen, barnevern og politi er derfor vesentlig for å kunne avdekke mishandling, sikre utsatte barn og eventuelt få domfelt overgriper. Med bakgrunn i hvordan det er beskrevet manglende handling til tross for tydelige tegn, bør det etableres klare prosedyrer for hvordan en skal reagere ved mulig vold – slik at handling krever mindre grad av valg og vurdering av den enkelte.

Stadig flere land setter i gang spesiell utredning ved dødsfall hos alle barn under 18 år. Hensikten er å avdekke mønstre som kan brukes til å forebygge nye tilfeller og styrke barns rettssikkerhet.

I Norge er det vedtatt at dødsstedsundersøkelser skal tilbys som ledd i ut-

redning av dødsårsak når barn under tre år dør. Christoffers tilfelle viser at det kan være galt å sette en aldersgrense.

Videre er det viktig at utredning inklusive dødsstedsundersøkelsen gjøres obligatorisk, så alle saker blir behandlet likt.

Tverrfaglig utredning er vesentlig både for å avdekke, men også for å avkrefte mistanke om mishandling, og styrker således rettssikkerheten til både barn og foreldre.

Naboer, venner, foreldre

Skjebnen til Christoffer har rystet samfunnet og mange har stilt seg spørsmål om hvordan noe slikt kunne skje, uten at noen reagerer. Vi må også spørre hvem som tar ansvar for at noe lignende ikke skjer igjen.

Det finnes ikke ett, men mange svar. De med makt og myndighet må påse at temaet stadig står på den politiske agendaen, og tilrettelegge for kunnskapsutvikling og spredning. Alle som arbeider profesjonelt med barn og unge må våge å se, høre og å være til stede for barna.

De må ta sitt lovfestede ansvar og melde fra når de mistenker at barn har det vondt.

Vi som forskere må gjøre vårt ytterste for å stille de viktige spørsmålene og bidra til at ny kunnskap blir praksisfeltet. Naboer, venners foreldre og andre voksne må forstå at akkurat de kan utgjøre en forskjell i et barns liv gjennom å se og handle når vi mistenker at barn lider.

En fin verden

Eg er heilt einig med Frithjof Jacobsen i at det er synd å legge ned programmet Ut i verden.

VG replikk

Av Herborg Bryn, kanalsjef NRK P2

Dessverre har han fått det for seg at undertekna ikkje meiner det passar inn på kanalen, det gjer det absolutt.

Når eg snakkar om prioritering går det på økonomi, ikkje på det å finne

plass til 20 minutt på sendeskjema.

I forbindelse med ei langsiktig programplanlegging i NRK bestemte vi at litteratur er eit område P2 skal gje større plass. Lyrikktilbodet er ein del av denne satsinga.

Dette er ein del av samfunnsoppdraget, og uten plass på P2 ville ikkje poesi bli å høyre på radio. Det

er dette prioriteringa dreier seg om.

Det er aldri moro å legge ned program, heller ikkje denne gongen.

P2 har mange unike program med ein trufast lyttarskare.

Kva program som er minst feil å ta bort når noko anna skal prioriterast blir vi aldri samde om.

HER ER VG

Akersgt. 55, Postboks 1185 Sentrum, 0107 Oslo
Fakturaadresse: Postboks 5, 3671 Notodden.

TELEFON: 22 00 00 00
(Sentralbord: 07.30-22, lør. 08-22, søn. 16-22)

VGs nettutgave <http://www.vg.no>

E-POST
VG forbeholder seg retten til å formidle innsendte innlegg til VGs elektroniske nettutgave.

Tusentipset 2200@vg.no
Redaksjonen redaksjonen@vg.no
Ansvred. Bernt Olufsen bernt.olufsen@vg.no

KONTORTID

Eksped.: man.-fre. kl. 08.00-16.00
Redaksjon: hele døgnet

BERLIN-REDAKSJONEN

Tlf.: 00 4930 8950 4606, mobil: 924 58 181
E-post: hans.hansson@vg.no

LONDON-REDAKSJONEN

Tlf.: 00 44 207 289 5642.
Mobil: 00 44 75 35 33 42 21 / 905 49 050

NEW YORK-REDAKSJONEN

Tlf.: 001 212 628 2606, faks: 001 212 628 2607.
Mobil: 001 646 662 4033.

PARIS-REDAKSJONEN

Tlf. 0033 1 463 48819, mobil: 905 48 964
E-post: lars.hakon.gronning@vg.no

STOCKHOLM-REDAKSJONEN

Tlf.: 00 46 8 624 0846 - Faks: 00 46 86 24 08 46.
Mobil: 00 46 70 48 06 648 / 905 48 955
E-post: jacob.lund@vg.no

BERGEN-REDAKSJONEN

Tlf.: 55 90 04 00 - Faks: 55 90 06 41
O. J. Brochs gate 12, 5006 Bergen.

FREDRIKSTAD-REDAKSJONEN

Tlf.: 69 31 80 80 - Faks: 69 31 80 85
Stortorget 5-7, Postboks 331, 1601 Fredrikstad.

KRISTIANSAND-REDAKSJONEN

Tlf.: 38 12 80 50 - Faks: 38 02 55 28
Gyldenløvesgt. 2B, Postboks 491,
4601 Kristiansand.

SKIEN-REDAKSJONEN

Tlf.: 35 53 40 40 - Faks: 35 53 40 44
Nedre Hjellegate 2, 3724 Skien.

STAVANGER-REDAKSJONEN

Tlf.: 51 53 40 40 - Faks: 51 53 40 43
Havneringen 61, 4006 Stavanger.

TROMSØ-REDAKSJONEN

Tlf.: 77 60 66 00 - Faks: 77 65 89 64
Grønnegt. 32, Boks 952, 9260 Tromsø.

TRONDHEIM-REDAKSJONEN

Tlf.: 73 51 20 00 - Faks: 73 53 39 90
Fjordgt. 82, 7010 Trondheim

ÅLESUND-REDAKSJONEN

Tlf.: 70 10 43 30 - Faks: 70 12 55 75
Storgaten 25, Postboks 661, 6002 Ålesund.